

Strålskydd personal

Syfte

Dokumentet syftar till att säkerställa skydd av arbetstagare mot exponering av joniserande strålning. För att tillse att arbetsmiljön för personal som arbetar med joniserande strålning är strålsäker, så ska det finnas tydliga rutiner för kontroll av stråldoser.

Kategoriindelning av personal

Syfte

Enligt SSMFS 2018:1 ska arbetstagare i verksamhet med joniserande strålning inordnas i kategori A eller B. Denna instruktion innehåller riktlinjer för kategoriindelning av personal på Sjukhusen i Väster.

Personal

Instruktionen omfattar all personal som enligt SSMFS 2018:1 ska indelas i kategori.

Riktlinjer

En arbetstagare ska tillhöra kategori A ifall sannolikheten inte är försumbar att

1. Den årliga effektiva dosen uppgår till 6 mSv eller mer.
2. Den årliga ekvivalenta dosen till ögats lins uppgår till 15 mSv eller mer.
3. Den årliga ekvivalenta dosen till extremiteter uppgår till 150 mSv eller

4. Den årliga ekvivalenta dosen till hud som ett medelvärde över 1 cm² uppgår 150 mSv, oavsett hur stor yta som exponeras.

En arbetstagare ska tillhöra kategori B ifall arbetstagaren kan få årliga stråldoser att

5. Den årliga effektiva dosen överskrider 1 mSv men inte 6 mSv.
6. Den årliga ekvivalenta dosen till extremiteter eller hud uppgår till 150 mSv eller
7. Den årliga ekvivalenta dosen till hud som ett medelvärde över 1 cm² uppgår 150 mSv, oavsett hur stor yta som exponeras.

På Sjukhusen i Väster är samtliga röntgenpersonal klassificerad som kategori B, med hänsyn till rådande strålsäkerhetsrutiner.

Dosmätningar för all personal som jobbar med röntgenstrålning

På Sjukhusen i väster representativ röntgenpersonal ska bära dosimeter. Det är sjukhusfysiker som tillsammans med verksamheten beslutar vilken personal som ska bära personlig dosimeter för att dosövervakningen ska vara tillräcklig.

Kontroll och analys av erhållna stråldoser görs av sjukhusfysiker. Om en onormalt hög dos registrerats ska orsaken utredas.

Förutom stråldosmätningar av den personalen, som bär individuella dosimetrar, utförs regelbundet (varje femte år) mätningar av ögondoser, extremitetsdoser samt effektiv dos på personal i verksamhet med joniserade strålning för att säkerställa att kategoriplacering är korrekt.

Samtliga dosimetrar som används för dosövervakning av personal på Sjukhusen i väster ska tillhandahållas av ett persondosimetrlaboratorium som är godkänt av

Strålsäkerhetsmyndigheten. På Sjukhusen i väster anlitas persondosimetrin på Sahlgrenska Universitetssjukhus och de skickar in registrerade doser på all personal som tillhör kategori A till nationella dosregistret, där registrerade stråldoser arkiveras.

Gravid personal

En gravid arbetstagare ska informeras om riskerna för fostret som exponering av joniserande strålning kan medföra. Gravida arbetstagare har rätt att omplaceras till arbete som inte är förenat med joniserande strålning under återstoden av graviditeten. Ifall gravid personal väljer att inte omplaceras ska arbetet planeras så att fosterdosen blir minimal och så att det är osannolikt att den ekvivalenta dosen överstiger 1 mSv under återstoden av graviditeten.

När en person som arbetar med joniserande strålning blir gravid och väljer att inte omplaceras, rekommenderas att sjukhusfysiker informeras och personens stråldos under graviditeten uppskattas med hjälp av persondosimeter. Enligt ICRP 84 gäller att om den totala uppmätta persondosekvivalenten inte överstiger 10 mSv under

graviditeten kan stråldosen till fostret antas vara mindre än 1 mSv. Ifall personen arbetar nära patienten med doskrävande undersökningar bör personen omplaceras under återstoden av graviditeten.

Referenser

[Strålskyddslag 2018:396](#)

[SSMFS 2018:1](#)

[SSMFS 2018:5](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Diagnostik och service

Innehållsansvar: Afrah Mamour, (afrma1), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Hanne Wallström, (hansv11), Verksamhetschef

Dokument-ID: SV9045-1469236134-126

Version: 2.0

Giltig från: 2025-06-04

Giltig till: 2027-06-04